

خودآموز گیتار کلاسیک

داریوش افراشیایی

سرشناسه : افراسیابی، داریوش، ۱۳۲۹.
عنوان و نام پدیدآور : خودآموز گیتار کلاسیک / نوشته‌ی داریوش افراسیابی.
مشخصات نشر : تهران: نشر سرود، ۱۳۸۵.
مشخصات ظاهری : ۵۸ ص.: مصور، یار تیسون.
شابم : 979-0-802602-15-1
وضعیت فهرست‌نویسی : فایا
موضوع : گیتار -- آموزش.
موضوع : گیتار -- پارتیسیون.
رده‌بندی کنگره : ۱۳۸۵ خ ۹۴۷ الف / ۵۸۵ MT
رده‌بندی دیویی : ۷۸۷ / ۸۷۰۷
شماره کتابشناسی ملی : ۸۷۹-۴۰۸۳ م

انتشارات سرود
تهران - میدان هفتم تیر - ابتدای بهار شیراز - شماره ۱۴
تلفن: ۸۸۸۳۶۱۰۴ و ۸۸۳۱۸۵۹۱-۲ دورنگار: ۸۸۳۰۸۹۲۴

خودآموز گیتار کلاسیک داریوش افراسیابی
حروف‌نگاری، صفحه‌آرایی و طرح جلد فرنوش فصیحی
نوبت چاپ دوم - ۱۴۰۰
چاپ و صحافی پردیس دانش
تیراژ ۳۰۰ نسخه

شابم: ۹۷۹-۰۰-۸۰۲۶۰۲-۱۵-۱ ISMN: 979-0-802602-15-1

حق چاپ و نشر برای انتشارات سرود محفوظ است.
قیمت: ۶۰۰۰۰ تومان

فایل صوتی کتاب را از این کانال دریافت کنید

 @soroodpublications

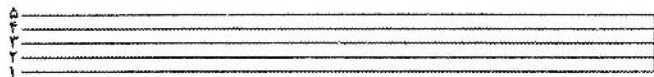
www.sorood.ir

فهرست عناوین

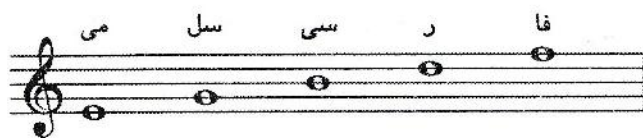
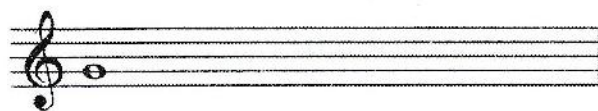
۳		پیشگفتار
۶		مختصری از کلیات موسیقی
۷		زمان و کشش نت‌ها (وزن یا ریتم)
۱۰		انگشتان دست راست
۱۲	درس اول CD	ضربه‌های تکیه و معمولی
۱۴	درس دوم CD	سیم‌های آزاد ④ و ⑤ و ⑥ تمرین ۱ و ۲
۱۶	درس سوم CD	سیم‌های آزاد ① و ② و ③ تمرین ۳ و ۴ و ۵ و ۶
۱۸	درس چهارم CD	آکوردها
۲۰	درس پنجم CD	نت‌های روی سیم ① تمرین ۷ و ۸
۲۱	درس ششم CD	علائم تغییردهنده
۲۲	درس هفتم CD	نت‌های روی سیم ② تمرین ۹ و ۱۰
۲۳	درس هشتم CD	نت‌های روی سیم ③ تمرین ۱۱
۲۴	درس نهم CD	خط اتحاد و اتصال تمرین ۱۲
۲۵	درس دهم CD	نت‌های روی سیم ④ تمرین ۱۳ و ۱۴
۲۶	درس یازدهم CD	موسیقی در دو بخش تمرین ۱۵ و ۱۶
۲۷	درس دوازدهم CD	نواختن آریژ تمرین ۱۷ و ۱۸
۲۸	درس سیزدهم CD	میزان $\frac{6}{8}$ تمرین ۱۹
۲۹	درس چهاردهم CD	نت‌های روی سیم ⑤ تمرین ۲۰ و ۲۱
۳۰	درس پانزدهم CD	گام‌ها تمرین ۲۲
۳۱	درس شانزدهم CD	نواختن دو نت در یک زمان تمرین ۲۳
۳۲	درس هفدهم CD	قطعه‌ای از فردیناندو کارولی تمرین ۲۴

۳۴	درس هجدهم CD	نت‌های سیم ⑥ تمرین ۲۵ و ۲۶
۳۶	درس نوزدهم CD	نواختن آکوردها تمرین ۲۷
۳۷	درس بیستم CD	دیز و بمل‌های سیم ① و ② و ③
۳۸	درس بیست و یکم CD	فاصله
۳۹	درس بیست و دوم CD	دیز و بمل‌های سیم ④ و ⑤ و ⑥ تمرین ۲۸
۴۰	درس بیست و سوم CD	گام کروماتیک
۴۱	درس بیست و چهارم CD	طریقه ساختن گام‌های مازور
۴۳	درس بیست و پنجم CD	گام‌های متداول در گیتار
۴۴		آرپژ و گام
۴۶	درس بیست و ششم CD	تریوله تمرین ۲۹
۴۷		خط اتصال یا لگاتو تمرین ۳۰
۴۷		نواختن سه نت در یک زمان تمرین ۳۱
۴۸	درس بیست و هفتم CD	نواختن چهار نت در یک زمان تمرین ۳۲
۴۹	درس بیست و هشتم CD	Greensleeves تمرین ۳۳
۵۰	درس بیست و نهم CD	Spanish Folk Song تمرین ۳۴
۵۱		تکنیک برای دست چپ تمرین ۳۵
۵۲	درس سیام CD	Etude in E Minor تمرین ۳۶
۵۳	درس سی و یکم CD	Minuet in G Major تمرین ۳۷
۵۴	درس سی و دوم CD	Lonely Carmen تمرین ۳۸
۵۵	درس سی و سوم CD	Greensleeves تمرین ۳۹ در $\frac{6}{8}$
۵۶	درس سی و چهارم CD	Ayrilik تمرین ۴۰
۵۸		جدول اسامی نت‌ها بر روی دسته‌ی گیتار

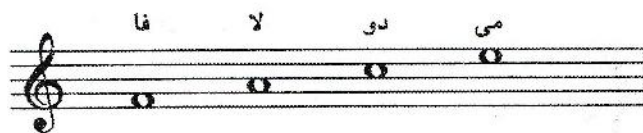
پنج خط حامل، از پایین به بالا خوانده می‌شود و نت‌ها روی این پنج خط و بین آن قرار می‌گیرند.

کلید سل، علامتی است سمت چپ حامل که از روی خط دوم شروع می‌شود و یکی از مبنای موسیقی است. و نتی که روی خط دوم قرار می‌گیرد سل نامیده می‌شود.

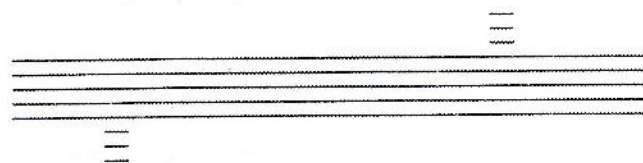

نت‌های روی پنج خط

نت‌های بین پنج خط

نت‌هایی زیر پنج خط و بالای پنج خط وجود دارند که از خطوطی اضافه استفاده می‌کنند.

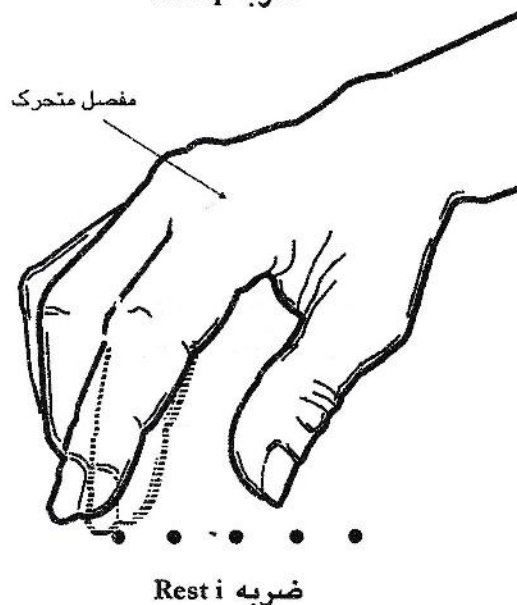
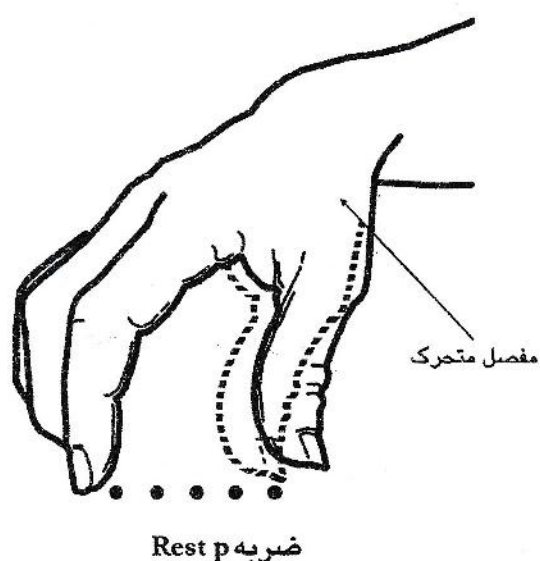
موقعیت دست راست و به‌طور کلی وضعیت بدن هنگام تمرین بسیار مهم می‌باشد و چیزی که بیشترین اهمیت را دارد آن است که باید انقباض‌های عضلانی بدن هنگام نواختن تحت کنترل درآیند. نوازنده بدون آن که متوجه باشد، ناخودآگاه هنگام تمرین نیروی بیشتری مصرف می‌کند و در این حالت عضله‌های شانه، بازو و گردن حالت طبیعی خود از دست می‌دهند و نوازنده در کمترین زمان خسته می‌شود. مبتدی‌ها معمولاً در حفظ وضعیت درست بدن، هنگام نواختن دچار اشکال می‌شوند، ولی با توجه بیشتر و مکرر می‌توان این وضعیت را تحت کنترل درآورد.

در مورد قرار گرفتن شکل دست راست، همان‌طور که در صفحه‌ی قبل توضیح داده شد، مهم‌ترین حالت، طبیعی قرار گرفتن آرنج بر روی منحنی بزرگ گیتار، جایی که سیم‌ها بر روی بدنه‌ی گیتار وصل شده‌اند می‌باشد و دست به‌طرف سوراخ صدا امتداد می‌یابد و اگر ساعد را سه قسمت نماییم قسمت اول (بالایی) بر روی ساز به‌صورت پاندولی قرار می‌گیرد.

ضربه‌های دست راست

یکی از ضربه‌های مهم در گیتار کلاسیک، ضربه‌ی «تکیه» یا Rest می‌باشد. برای اجرای این تکنیک در گیتار، ابتدا یکی از انگشتان دست راست، مثلاً i به سیم ① ضربه‌ای می‌زند، که در ابتدا سیم با گوشت انگشت و سپس ناخن تماس پیدا می‌کند و پس از آن که ضربه اجرا شد، انگشت به‌صورت تکیه روی سیم بالایی (سیم ②) به حالت فرود می‌نشیند. این تمرین را با تمام انگشتان i، m، a انجام می‌دهیم. برای انگشت p نیز از همین روش استفاده می‌کنیم. یعنی انگشت p به‌عنوان مثال به سیم ⑥ ضربه می‌زند و پس از اجرا به‌صورت تکیه بر روی سیم ⑤ فرود می‌آید. ضربه‌ی معمولی یا Free ضربه‌ای است که پس از به‌صدا درآوردن سیم مورد نظر بر روی سیم بعدی فرود نمی‌آید. در عکس هر دو حالت نشان داده شده است.

اینک که تفاوت بین دو ضربه‌ی تکیه و معمولی را شناختیم، تمرین صفحه‌ی بعد را انجام می‌دهیم. در ابتدا باید هر انگشت به‌تنهایی ضربه‌ی تکیه و معمولی را تمرین کند تا نوازنده متوجه تفاوت بین دو تکنیک شود، پس از آن، تمرین اجرای دو نت در یک زمان را انجام می‌دهیم که بر روی سیم ① و سیم ⑥ خواهد بود. این تمرین در مرحله‌ی اول به‌وسیله‌ی انگشتان i - p انجام می‌شود و پس از آن به انگشتان m - p و a - p تغییر می‌یابد.

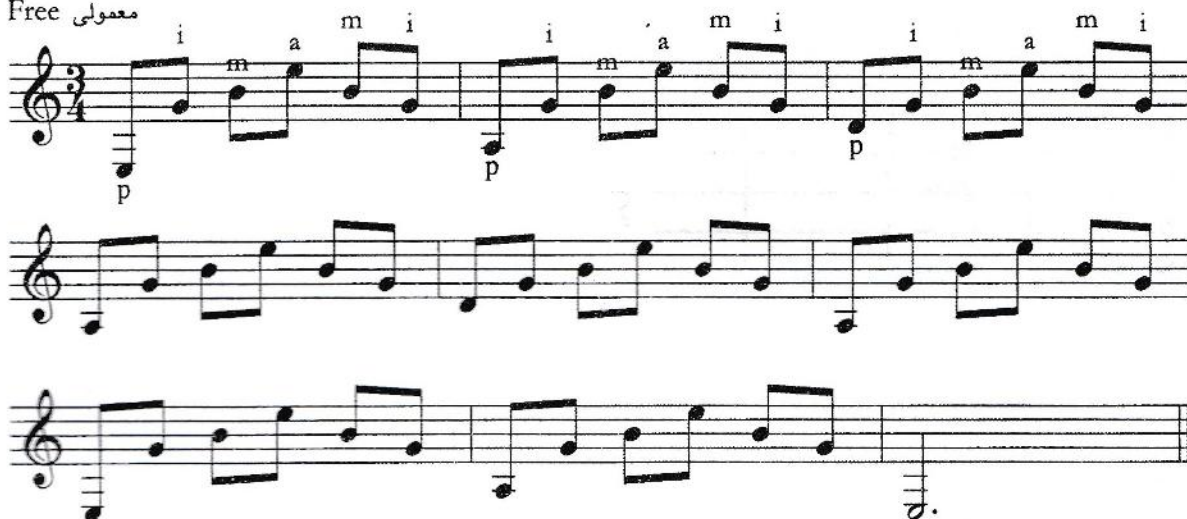

Rest تکیه

تمرین شماره (۵)

Free معمولی

تمرین شماره (۶)

Free معمولی

گام‌ها

به ردیف منظم و پی‌درپی نت‌ها که به صورت الفبایی نوشته شوند و از هر نتی تا نت هنگام یا Octave گام گفته می‌شود. متداول‌ترین گام‌ها بر دو نوع هستند: دیاتونیک و کروماتیک. گام کروماتیک: گامی است شامل ۱۲ نیم پرده که تماماً از فاصله‌ی نیم پرده تشکیل شده‌است، چه بالا رونده و چه پایین رونده و اکتاو هر گام - بدین صورت که درجات گام به صورت نیم پرده بالا رفته و باز می‌گردد. گام دیاتونیک: ترکیبی است از هفت نت پی‌درپی و تکرار نت پایه. مانند: دو - ر - می - فا - سل - لا - سی - دو. توجه شود که هر کدام از این نت‌ها دارای اسامی مختلفی نیز هست و اسامی نت‌ها دوبار تکرار نمی‌شوند. این گام شامل پرده و نیم پرده می‌باشد و طرز قرار گرفتن پرده و نیم پرده‌ها دو نوع گام متفاوت دیاتونیک را به وجود می‌آورد. ۱- مازور (بزرگ) ۲- مینور (کوچک)

گام دو مازور

در گام دو مازور زیر ابتدا دست راست را در حالت صحیح قرار دهید و گام را در حالت بالا رونده و پایین رونده (ضعیف و قوی) بنوازید. ساعد دست راست به همراه انگشتان به پایین و بالا (رفت و برگشت) حرکت کند.

اسامی درجات گام

۱- تونیک Tonic ۲- روتونیک Super Tonic ۳- میانی Mdiant ۴- زیرنمایان Subdominant

۵- نمایان Dominat ۶- رونمایان Submediant ۷- محسوس Ledeing-note

تمرین شماره (۲۲)

$$\frac{2}{2}, \frac{3}{2}, \frac{4}{2}$$

$$\frac{2}{8}, \frac{3}{8}, \frac{4}{8}$$

و سایر میزان‌های ساده عبارتند از:

هرگاه عددی داخل دایره باشد، نشان‌دهنده‌ی سیم گیتار است. سیم‌های گیتار از پایین به بالا شمرده می‌شوند.

سیم ۴ ④ سیم ۶ ⑥

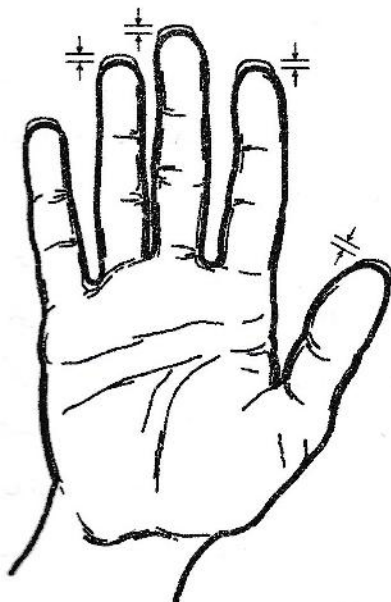
و هرگاه عددی بدون دایره نزدیک به نت نوشته شود نشان‌دهنده‌ی شماره‌ی انگشتان دست چپ است.

انگشت کوچک 1 2 3 4 انگشت اشاره

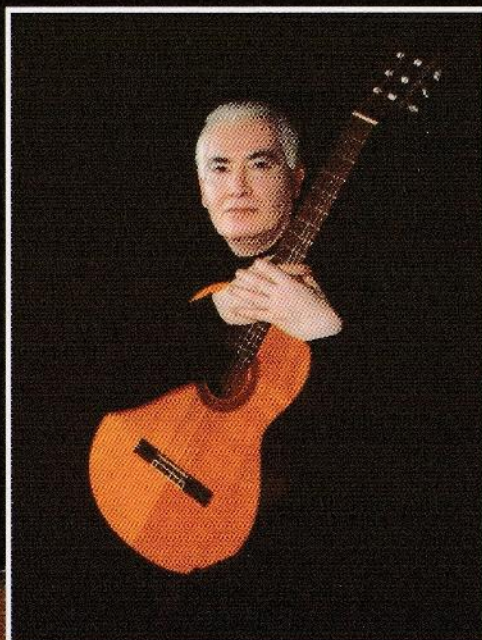
به خطوط فلزی عمود بر دسته‌ی گیتار، باره یا فرت می‌گوییم. هر باره نیم پرده است.

حرف O مخفف کلمه‌ی Open (به معنی باز) هرگاه نزدیک به نت نوشته شود، آن نت در سیم آزاد (بدون تماس دست چپ) نواخته می‌شود.

سیم‌های آزاد گیتار (در این حالت دست چپ با گیتار و سیم‌ها تماس ندارد):

در این تصویر می‌بینیم که ناخن‌ها از نظر بلندی و انحنایی که به آنها داده می‌شود باید به چه شکل باشند. در این عکس نشان‌داده شده که ناخن‌های دست راست باید $\frac{1}{16}$ اینچ یا $\frac{3}{16}$ سانتیمتر باشند. البته $\frac{1}{16}$ اینچ اندازه‌ی استاندارد نیست و بستگی به انگشتان دست اشخاص دارد، چون برآمدگی گوشت انگشتان (زیر ناخن) افراد، باهم فرق می‌کند. اندازه‌ی $\frac{1}{16}$ اینچ، برای یک دست معمولی با اندازه‌های استاندارد می‌باشد.

داریوش افراسیابی، متولد ۱۳۲۹، از دوران نوجوانی به موسیقی روی آورد و تا مدت‌های طولانی سازهای کوبه‌ای و ساکسیفون می‌نواخت و موفقیت‌هایی نیز در این زمینه کسب کرد که از آن جمله دریافت چند مدال نقره و طلا از فستیوال‌های متعدد موسیقی می‌باشد.

داریوش افراسیابی از سال ۱۳۴۷ به فراگیری گیتار کلاسیک و آهنگ‌سازی پرداخت و در سال ۱۳۵۴ به‌عنوان استاد این رشته در کنسرواتوار موسیقی تهران مشغول به تدریس شد و پس از مدتی اولین کتاب آموزشی گیتار کلاسیک و تاریخچه‌ی فشرده‌ای از آن را به فارسی در سال ۱۳۵۹ به چاپ رساند. (کتاب حاضر با اصلاحات و اضافات قابل ملاحظه)

از داریوش افراسیابی در زمینه‌ی موسیقی و نقد هنری مقالات بسیاری در نشریات مختلف منتشر شده است و نیز دو کتاب او یکی تحقیقی در مورد تاریخ موسیقی ایران و دیگری ترجمه به همراه آلبوم قطعات او برای گیتار سولو و هم‌نوازی با سازهای مختلف نوشته و کنسرت‌های متعددی در ایران، اروپا و کانادا داشته است. از مجموعه آثار او تا کنون ۵ آلبوم به صورت CD در کانادا منتشر شده است.

داریوش افراسیابی هم‌اکنون مقیم تورنتوی کانادا است و در کنسرواتوار North York به تدریس اشتغال دارد. او برنده‌ی لوح تقدیر مطبوعات قومی کانادا نیز شده است.

ISBN : 979-0-802602-15-1

9 790802 602151

انتشارات پسرود